

óvodámban a jelem gyertya volt.
egyszer kitaláltam, hogy sosem felejtem el.
sosem felejtem el, hogy egyszer kitaláltam.
vannak más jelek is. vésett betűk.
kő kövön. fű nem marad – ők a fű. amit ettek. legelték
valahol franciaországban,
egy töltésoldalon. örök élet füve.

a fiút már óvodában
*szegénygyurink*nak
hívtam, mert tudtam jól, hogy ez a neve.
amikor még nem legelt füvet, körtét evett. vackort.
ezt képzelem.
és gyönyörűen füttyült. ezt tudom.
ő a nyom. kicsit balra, a szív oldalára húz. áll zakóban,
jó fésülten a nővérei mellett. ez az egyetlen kép
maradt. nincs ember, aki nálam jobban emlékezne rá:
újra és újra kitalálom.
a fotó a nappaliban állt. oka: szülői parancs.
a *lányok, a lányok, földi boszorkányok* maguk akartak
lencse elé állni. nélküle.
szegénygyurink.
ő a büntudat. öreganyám meg nem szűnő büntudata.
az öröklött büntudatom. néz tizenhét évesen,
szelíden. mosolyog.
nem pihen.
nem alkuszik.

SZENVEDŐ SZERKEZET

28 Gályák lebegnek fehér párán. Olyan a nap, mint a hold. Kiskomárom, Nagykomárom távoliak, mintha nem is kötné őket össze a folyó. Nincsen rév.

Köd van.

Nagyapám ma álmos. Betakarom a lábát. Előbb a papucsot vesszük le, kilép belőle, *bal lábat a jobb után, balt a jobb után*. Lábujjaival tolja le. Nehéz. Lehajol, kitapogatja a sűrke mamuszt, katonás párhuzamba rendezi. Felegyenesedik. Megpihen. Párnát igazgat, lejjebb csúszik a kanapén, ki az időből. Fél kézzel támaszt, hajlított térdel oldalra dől. Bebugyolálom elfagyott lábait. Mint a kő. Túrni kell. Eltüntetni, gyömöszölni, ne lógjon ki semmi, úgy csinálni, ahogyan kell, ahogyan a lavórt is le kell hozni a padlásról teregetés után, ne kelljen feleslegesen felmenni érte, ahogy a képeknek is úgy kell állni a polcon, ahogy oda lettek rakva, szenvedő szerkezetben, középen öreganyám, mellette a húga meg a szegénygyurink. Mindennek megvan a maga rendje. A halálnak is.

Nem oszlik a köd.

Nagyapám ül az ágyon, számokat ír egy papirosra, hogy aszongya, egy, kilenc, három, hét, hetvenhét, hétszázhetvenhét, kilencvenkilenc, akkor az annyi mint. Megolvassa, írja sorba, egymás alá, a papír hátoldalára, sarkába, szélére, az asztalra is. Mit írsz, mit írsz, hát számokat, kisleányom, számokat. Mit jelentenek? Hát számokat. A számok azok számok. Annyi, amennyi. Kérlelhetetlen válasz ez, súlyos, mint az ágy végén lógó fekete, lyukas korongok, amikkel a törött lábat húzzák majd két hét múlva, combnyaktörés után.

Sűrűsödik a köd.

Falubeliek lépnek elő, halottak ülnek ágya szélére. Beszélget. Látogatja apja-anyja, megbolondult nővérei. Eltűnik a nap. Gödrök maradnak, megásandók. Temetni kell. Lábak, kezek, arcok nem lóghatnak ki. Parancs. Ez volt a parancs.

Szálljon fel a köd!

Süss fel nap! Ne hagyd, hogy megfagyjunk kertjeid alatt!